

MTB1006 (előadás), **MTB1007** (gyakorlat) **Lineáris algebra I.**
Kurzusinformáció
2013 tavasz

Előfeltétel: MTB1001 (Trigonometria és koordináta-geometria), vizsgára bocsátás feltétele: MTB1007

Számonkérés: kollokvium (3 kredit) és gyakorlati jegy (2 kredit)

Elérhetőség: email: szalonta@nyf.hu, honlap: zeus.nyf.hu/~szalonta
fogadóóra: hétfő 10:00 – 11:00

Előadás

február 11. Test feletti vektortér fogalma. Példa: A szabadvektorok tere (ismétlő áttekintés). Szabadvektor, összeadás, skalárral való szorzás. Szabadvektorok függetlensége és függősége. Skaláris (belső), vektoriális (külső) és vegyes szorzás.

február 18. Példa: A valós skalár n -esek tere. $\mathbb{R}^n$ euklideszi vektortér struktúrája: kanonikus skaláris szorzat, norma (hossz), távolság, szög. További példák vektorterekre.

február 25. Altér. Lineáris kombináció, vektorrendszer függősége, függetlensége, bázis, dimenzió.

március 4. További tételek vektorrendszer függőségére, vektortér dimenziójára.

március 11. Altérek direktösszege. Lineáris sokaság, faktortér.

március 18. Mátrixok: Műveletek: Mátrix transzponáltja. Azonos típusú mátrixok összege. Mátrix skalárszorosa. Két mátrix szorozhatósága, szorzása.

március 25. Négyzetes mátrix inverze. Gauss elimináció. Elemi mátrixok

április 8. Négyzetes mátrix invertálhatósága. Mátrix rangja.

április 15. Lineáris egyenletrendszerek. Négyzetes mátrix determinánsa.

április 22. A determinánsfüggvény tulajdonságai. Aldeterminánsok, kofaktorok

április 29. . Lineáris leképezések: a lineáris leképezés fogalma, alaptulajdonságai.

május 6. A lineáris leképezés képtere és magtere. Homomorfia tétel.

május 13. A lineáris leképezések mátrix reprezentációja. Báziscsere.

Gyakorlat

február 12. Ismétlő feladatok, kiegészítés a szabadvektorok témakörében.

február 19. Feladatok megoldása, bizonyítások a szabadvektorok témakörében. Példa: A tere. $\mathbb{R}^n$ euklideszi vektortér struktúrája: kanonikus skaláris szorzat, norma (hossz), távolság, szög.

február 26. Valós skalár n -esek összeadása, skalárral szorzása, kanonikus skaláris szorzása, hossza, szöge. További példák vektorterekre. Altér. Lineáris kombináció, vektorrendszer függősége, függetlensége, bázis, dimenzió.

március 5. Vektortér axiómák ellenőrzése további konkrét példákon. Mátrixok összege, számszorosa.

március 12. Konkrét mátrixok transzponáltja, szorzása.

március 19. Példák lineáris sokaságra, faktortérre. Zérómátrix, egységmátrix. Mátrixműveletek gyakorlása.

március 26. zh.

április 9. Gauss elimináció: Sorekvivalens átalakítások. Rang megállapítása. Négyzetes mátrix invertálása.

április 16. Egyszerűbb inhomogén lineáris egyenletrendszerek megoldása Gauss elimináció segítségével.

április 23. Homogén és inhomogén lineáris egyenletrendszerek megoldása. A megoldás altér vagy lineáris sokaság.

április 30. Determinánsok kiszámítása sor/oszlop szerinti kifejtéssel.

május 7. Négyzetes mátrix invertálhatósága, invertálása kofaktorokkal. Konkrét lineáris leképezések.

május 14. Konkrét lineáris leképezések képtere, magtere, mátrixa. Báziscsere mátrixa

május 21. zh.

Értékelés

A **gyakorlati jegy** alapja a két zárthelyi dolgozat eredménye. Érdemjegy-határok: 50, 65, 80, 90%.

Vizsga. A vizsgára bocsátás feltétele az eredményes gyakorlati jegy! Írásbeli vagy szóbeli vizsga. Az írásbeli vizsga alapfeladatokból és elméleti részből áll. Érdemjegy-határok: 50, 60, 70, 80%.

Alapfeladatok

Szám n -es hossza. Két pont távolsága. Két szám n -es skaláris szorzata, szöge. Mátrixalgebra: (megfelelő típusú) mátrixok összege, szorzata, mátrix skalárszorosa, mátrix behelyettesítése polinomba. Mátrix lépcsős alakra hozása, rangjának megállapítása a lépcsős alakból. Mátrix inverzének meghatározása szimultán Gauss eliminációval. Két mátrixról eldönteni, hogy egymás inverzei-e. Lineáris egyenletrendszer megoldása, a megoldás szerkezetének felírása. Legfeljebb 4×4 típusú determináns kiszámítása. (Szabadvektoros feladatok is lehetnek.)

Irodalom

1. Kovács Zoltán: Lineáris algebra (Jegyzet), zeus.nyf.hu/~kovacsz (Gyakorló tesztfeladatok is található ott.)
2. Kovács Zoltán: Feladatgyűjtemény lineáris algebra gyakorlatokhoz, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen 2003.

Ajánlás

1. Freud Róbert: Lineáris algebra, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2001.
2. Gaál István –Kozma László: Lineáris algebra, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1998.
3. Hajós György: Bevezetés a geometriába, Tankönyvkiadó, Budapest.
4. Halmos, P.R.: Véges dimenziós vektorterek, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1984.

Dr. Szalontai Tibor főiskolai tanár
Nyíregyháza, 2013. február 11.